

# ივერის

გაზეთის დასაყვებად და ყველა განხილვასა დასასკნად უნდა მიჰმართონ: თუკიონ რედაქციის ფრინოსნის ქუჩა, პასტოვისის სახლი, № 5, წერეთლის გამზარეულთა საზოგადოების განცხადების სათავად. ანუ წერილი მანის სახლში სახლის ქუჩაზე.  
ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრუქტურის რვა კაპუტი.

1877—1889

საპალიტიკო და სალიტერატურული გაზეთი

1877—1889

**მარტოული თმბარი**  
კვირას, 19 მარტს  
არტისტი  
**ა. დ. ყიფიანი**  
გამპართავს  
სალიტერატურულ სადამოს.  
წარმოდგენილი იქნება  
**I**  
**ქეშლილია.**  
პიესა 2 მოქმედებად.  
ლორდ ვალდემორის როლის ასრულებს ბ. მძინი.

**II**  
**მასკარადი**  
ღრამა 5 სურ., თხზ. ლეონტოვიძის.  
მოთამაშენი: ბნისა ჯვარციანი, მუღლაშვილი; ბნისა თეიმურაზი, ზაქაძე; მესხი, გუნია, ცაგარელა, მესხიძე და სხვ.  
ადგილების ფასი ჩვეულებრივი.  
დასაწყისი 8 საათზე.

**მკირას, 26 მარტს**  
ტელავისას სათავად-პანაურთა ბანკის დანახში დანახშივლებს.  
**მართულ დარბაზულ საზოგადო.**  
მისი საბანკო კაპიტალი.  
განსახილველი საგნები: ა) გასულ სეზონის ანკარის განხილვა; ბ) ახლის მმართველობის არჩევა და გ) საზოგადოებას ახალი წევრების არჩევა.  
სხდომი დიუჟბა დღის 11 საათზე.

**უაღესონი**  
მხანგრძობი ნიჟარა  
(აღფისი დოკისა)  
**I**  
პარიის განაპირა მუშების უბანია. მტრის-მტრის უსულოთაბით არის გააქცილი: ქუჩები თიწროა, არის მსგავსი და ყოველი ნაბიჯზე ოსივე მხარის შეგუებული შვიდი წყალ-ლაფი სდგას. ამიტომ სახილელ მხარის სუნი დასტრიალებს ამ უბანს. ქუჩების ორსავე მხარეზე გაშენებული დიდორი სახლები; სახლების ფანჯრები, მცოდარი სადგომავით, უფარდა და შეპურულ მუშების განთქმულია. ზემო სართულზე მითარეცხულია დიდი რიგი მუშა ოჯახებით, ძირს-კი ღუმელებია. სასტუმროებიც არ აკლია ამ უბანს, მაგრამ ფასამ-მეურვენი უფრო ბევრია... მომეტებულია მუშა კიბანანებია... ეტლების მაგიერ და სუფიად, მშენებარა ჩაქოლთ მაგიერ ქუჩაში შეგებებთ შხოლად მაწანწალა ვაჭრები, რომელნიც ათას გვარის წრიანით სტელობენ დღისი ბაზრის, ნარჩობი გასაღონ. შეგებებთ აგრეთვე ქარბნებდამ ჯგუფ-ჯგუფად მომავალი მუშა ხალხი.  
დღეს რვა ამ თივისა, ეს ის დღეა, როცა მღვმერი აძლევს ქირას სხვა

**ტფილისი, 18 მარტი**  
ჩვენს საზოგადოებაში დიდი ღია-პანაგია სხვა-და-სხვა სასწავლებლებზე: ერთის სიტყვით, იმისი ურადღებია თითქმის სულ ერთიანად შეუპურია სწავლა-განათლების საქმეს. თუ არა ვცდებით, ამდენი ცვა და დაპირატი სწავლა-განათლების მესხებზე ჩვენში ჯერ არა უყოფილი. ეს განრეობება მეტად საურადღებოა და გამოკიცებს, რომ თუ არა სწავლა-ცოდნა და განათლება, ჩვენი წარმატება და კეთილდღეობა უკავიად შეუძლებელია. ჩვენი საზოგადო ცხოვრება, თუ ეგონებოდით უყოფადგობრებას, ჩვენი ოჯახი თუ სკოლა, ერთის სიტყვით, მთელი ჩვენი ვითარება დედს ისეთს უყოფია, რომ თუ არ სწავლა-ცოდნა, ჩვენი ფუნქციონირება უკავიად შეუძლებელია. საცა გინდათ მიხრდეთ და დაწამუნდებით, რომ მთავს ჩვენს ვითარებას დიდნის უსწავლდობა, და ამას ხომ უკავიადვე უბედურება მოსდევს.  
ამიტომ მეტად საკუდიისხმაია, რომ ჩვენი საზოგადოება თანდათან უკვირდება თავისსა უყოფადგობრებას და ცდებს შეასფერს წამალს. აგრამ რამდენი ხანია, ჩვენი თავადა-ზნაურობა იმაზედა ჰზრუნავს, რომ სათავად-ზნაურთა სკოლები მკვიდრს ფუნქციონირებას რაც დედ მიდის, ზრუნვა თანდათან ჰკმატოვებს სხვა-და-სხვა დამარცხებულ მიზეზის მიუხედა-

ვად. აგრამ ქართველმა ქალებმა მიუძღეს ურადღებია იმ განრეობებას, რომ მიზანრი ქართველი ქალები უმეტრებში იმყოფებიან, და ამიტომ განიზრახეს დედათა სკოლა გახართვა. აი, ქეთისის თავადა-ზნაურობა იმას სცდილობს, რომ სანერწერო სკოლა გიმართავს და მცოდნე მურწელები აღზარდოს და მოამზადოს. ქეთისის თავადა-ზნაურობა მიხვდა, რომ ბუნებრივადღეობისა და უხვის იმერეთ-საგვარეულოს ეგონებოდით დაქვეითების მიზეზი უმეტრებია და დაიწყო იმაზე ფიქრი და სჯა, თუ რომელი ცოდნაა მიზანრი თანდათანის საჭირო. მართალია, წინადაც ჰზრუნდნენ და სწორდებოდნენ მკვიდრს, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ წინანდელი სწავლა საკმარისი არ არის და ეგონებოდით დაქვეითების წამალი სამურწერო სწავლა-ცოდნა.  
აი, აქავე კერძო გაკუბივ იფიქრეს: ზოგი სკოლა ჰზრუნავს, ზოგი წიგნთ-საყვას და ამ ნიარავს სცდილობს ერთი სულირად ასაზრდოვოს. დაწინაურებული საზოგადოება აფიქრებს ამით შრომასა და ცდებს და ცოტათი მიხვდებოდნენ უმართავს ქვეყნის მუშაობაში. ამის საბუთი სხვათა მართის ისიც არის, რომ რამდენსა დამარცხებულს წინანდგვარანთარის საგვარეულო სკოლა დიდს გაჭირებაშია, ჩვენის ქალაქიდანაც და მთავრობებისაგანაც ხელი და მოუწოდებს სხენებულს სკოლას.  
თუკი და სიამონებთ გაილოკა ტუჩები. რას იზამ! ნაკლებდნენ და დედისა აქვს და თეთრი დენიო ხომ ლულის საყვარელი სახელია... არა, იგი ლოთია არ არის! ღმერთმა დაიფაროს იმისი ცოლი კეთილი დედაკაცია და ლოთობას არას გზით არ მოუწინებს... მაგრამ განა მიიღო დღე წყარსა და პანაქს სიტყვი მყოფს არ მიეტყვება ხანდახან ჰქვის გამოცლა? კიდევ სადღეგრძელო, კიდევ ქვიღერი და მოსაუბრენი ვაზროდნენ ერთმანეთს.  
— მაშ ხელ ველოდით?  
— მაშ არა... დე! ეკობა საკმაოდ სასარგებლოდ გაათავა...  
— ტყე კარგ ფასად გაქვიდა...  
— კმაყოფილი მინავლენების ქნევი, სწავლაში კარგ ნიშნ მღვმელ მოსწავლესავით განარებული გამოეშურა მინარე სწავლენ. ნეტა რას იტყვის დასახლისი, როცა შეტყობს, რომ ხე-ტყე ასე კარგ ფასად გაიყიდეს? ერთი ორი-სამი ამისთანა შემთხვევა და მაშინ აღვიდია ახლის გემის ყოფილი. ამ შემთხვევის ნიერწენა, რომელიც ისე დასაბუთად, დაბო და წყლით იესება, შეიძლება მოიშროს თავიდან. ეს საყვედლოც არ არის ამ შემთხვევის ნიერწენასი, სრულად არა! ახლა ვაზროდნენ იგი საგანგებოდ გემი ხელ, შხოლად ეტლა... ეტლა-კი დაქეცდა, დაძაბუნდა... თეთი ბიძია ლუცი

მართალია, რაც გაკვირებთ და რასაც ვაგებთ, ჯერ ცოტაა, მაგრამ საქმეც ის არის, რომ ეთთავს საქმესა და აზრს საფუძველად იფიქრებს. ამ საფუძველზე მერაქლა უნდა ამოვიყვანოთ და ამისათვის საჭიროა მეტი მხრეობა, მეტი ცვა, მეტი შრომა და გული, ერთის სიტყვით, საჭიროა თავადგება და ვინც კეთილი საქმისათვის თავს დასდებს, სახელი და დაფიქრება იმისი იქნება.  
რა თქმა უნდა, რომ ყოველს ახალს საქმეში რაიმე შეცდომა აღმოჩნდება ხოლმე, მაგრამ შეცდომისათვის კაცის გაკვირება და გაქეცვა არა გვმართავს, არამედ შეცდომის შეწორება, მუშაობა გამხრეება და ხელის მომართვა სიყვარულითა და თანაგრძობობით, ამას იმითმად ვამბობთ, რომ ჩვენში ჯერ სოფელი არ მოუჭამიათ ისეთს კაცებს, რომ მღვმეც ერთის შემცდარ ნახტომისათვის მზად არიან მიჰსთანა გადწირონ და მიწად გაქციონ და თითონ-კი ხელსაც არ დასძრან კეთილის საქმის სამსახურად.  
ს. ბ.

ქება ისმალა მსალმინის ხმისა. მსალმინის ტერორის ხმა აქვს და, უნდა ესთქეთ, ფრად ქლიერი და მისილი ხმა აქვს. არც საჭირო სიბრძნის არის მოკლებული მსალმინის ხმა და სასიამოვნოდ მოქმედებს მსმენელზე. მსალმინი ჯერ ისევ ახალი მოსწავლე სიმღერისა და ახლა სახელმწიფო ხარჯით იტლიანო იგზანება ხმის შესამუშავებლად და სიმღერაში გასწორებულ. ბევრნი მის ხმას სახელოვანის ტერორის მიზნისას ამსაყვებდნენ და ამტკიცებდნენ, რომ თუ იმეშა, იმეშა, კარვალ გაიწურთა ხმა, საუკეთესო მომღერალი დადგებო.  
\* \* \* ჩვენ წყევტყეთ, რომ მთავარი მართებელი კაცისისა, თაველი ღონდღეულო-კოსოკოვი, წამოაბნდება პეტრბურგიდან ტფილისს ამ თივის 24-ს.  
\* \* \* საშოქოქო საშოქოქო კო მიტეტის სხლიამზე თავგდომარედი აურჩევიან ბნის კ. მ. აღიანოვი.  
\* \* \* ხელ, ორზამთს, კაცისის სამურწერო საზოგადოების დარბაზში მოხდნდა სხდომა კულოლის პირუტყვითა მურველ საზოგადოების წევრთა. სხდომა შორის ამ სხდომამე თავმჯდომარე გამოუტანდნენ წევრებს, რომ ამ წელს, თიბთვეში, ქალაქ დრუდენში (საქსონიაში) დანიშნულია კონგრესი ყველა პირუტყვითა მურველ საზოგადოების წარმომადგენელთა. ამ კონგრესის პროგრამა და ცრემლები და გათხუბულ ლოყაზე აკოცა:  
— მიხარ, გენაცვა, რა ჰქვიან დედაშენს... ბავშვმა არ იცოდა დედის სახელი. პოლიციელი მიუბრუნდა მეკარეს.  
— მეკარე! თქვენ უნდა იცოდეთ, ვისაც არის ეს ბავშვი.  
მეკარეს არ ასოვლდ იმითი გვარი და ან სად დაიბნობდა, როცა ამ სახელში ათას ნიარი ხალხი შედიოდგალიდა. ბოლოს აღმოჩნდა, რომ ბავშვის მშობლები ერთი თივე ცხორებით სასტუმროში, სასტუმროს პატრონისთვის არა მიეცათ - რა და ამის გამო დღეს სასტუმროდამ გამოცრევიან ისინი.  
— რა ხელობის ხალხი იყო? ჰქვიან თხოლოცილმა მეკარეს.  
— მეგონ არაფერი ხელობისა... დედ-მამა დღისით სმება, დამე ჩხუბობდა, თივიანი ჩხუბის შემდეგ სცემდნენ თივის ორ ვაქს, რომელიც ქუჩაში მთიხორებდნენ და იპარებდნენ ყველას და ყველაფერს, რასაც-კი ხელს მარჯველ მოჰქრებდნენ. ბედნიერი სახლობა იყო, როგორც ჰხედეთ...  
— როგორ გგონიათ, ბავშვს არ მოიკითხებენ?  
— უმეტრად არა, იმით შემთხვევით ისარკულეს და თივიან მოიშორეს მეტ-მარცხავით. ეს არა იმეათია დანახაზის გასწორების დროს.

\* პარიის განაპირა უბნის სახელია.





